

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

3-maxsus
son (6-jild)

2026

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/3 (6) - 2026

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2026

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahammatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdulkaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Sulaymanova Dildora Nazarovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> БАЙСТВО В РУССКОМ ТУРКЕСТАНЕ: ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЕ ИНТЕРПРЕТАЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ	9-14
<i>Мамасайдов Lutfillo Payzullo o'g'li</i> XALQ TA'LIMI SOHASIDAGI ISLOHOTLARNING YANGI BOSQICHI	15-19
<i>Aminov Hamidulloh Abdirahimovich</i> “TURKISTON ULAMOSI” ASARIDAGI TARIXCHI OLIMLAR	20-24
<i>Norboyev Sarvar Qahramon o'g'li</i> MADANIY MEROSNI MUHOFAZA QILISHDA YUNESKO KONVENSIYALARNING AHAMIYATI	25-28
<i>Mamarajabova Nilufar</i> ASTRONOMIYA VA MATEMATIKA SOHASIDA SAMARQANDLIK OLIMLARNING O'RNI (IX-XII ASRLAR)	29-33

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Кузибоев Бехзод Хамидович</i> ОЦЕНКА ДИНАМИЧЕСКОЙ ВЗАИМОСВЯЗИ МЕЖДУ ЗЕЛЕННОЙ ЭНЕРГИЕЙ, ВЫБРОСАМИ CO2 И ЭКОНОМИЧЕСКИМ РОСТОМ НА ОСНОВЕ МОДЕЛИ TVP-VAR.....	34-40

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Toshboboyev Maksud Jalilovich</i> SUN'YIY VA TABIIY INTELLEKT DIALEKTIKASINING GLOBAL XAVFSIZLIK, MEHNAT BOZORI, TA'LIM VA MADANIYAT SOHALARIDA MOHIYATI	41-46
<i>Yorqulov Hakimbek Otaqulovich</i> MILLIY INTELLEKTUAL SALOHİYATNI RIVOJLANTIRISHDA QADRIYATLAR OMILI.....	47-52
<i>Xolnazarov Ismatillo Sohibovich</i> FAZL AL-HAQ XAYRABODIYNING “HADIYYAT AL-SA'IDIYYA” ASARIDA BORLIQ TA'LIMOTI VA UNING IJTIMOIIY-AXLOQIY AHAMIYATI.....	53-58
<i>Xaitov Lazizbek Azamatovich</i> ABU ABDULLOH MUHAMMAD IBN ALI HAKIM TERMIZIYNING “MA'RIFATUL ASROR” ASARIDA BILISH FALSAFASI VA GNOSEOLOGIK QARASHLAR TAHLILI	59-62
<i>Azimova Charos Azamatovna</i> FALSAFIY-DINIY G'OYALARNING YOSHLAR XULQ-ATVORIGA TA'SIRI	63-68
<i>Rajabov Alisher Shavkatovich</i> SA'DIDDIN HAMAVIYNING TAJALLI VA HIJOB HAQIDAGI QARASHLARINING “VAHDAT UL VUJUD” G'OYALARI BILAN BOG'LIQLIGI	69-73
<i>Boymurodov Ilxombek Xayitmurodovich</i> VIRTUAL JAMOALAR VA RAQAMLI IDENTIFIKATSIYALASH JARAYONLARINING FALSAFIY TAHLILI	74-78

<i>Yakubov Azimjon Akmalovich</i> ABU SA'D ABDULMALIK IBN MUHAMMAD AL-XARGUSHIY AN-NISHOPURIY TA'LIMOTIDA NAFS MASALASI.....	79-83
<i>Ashurova Mahbuba Axtamovna</i> MUZEYLAR FAOLIYATINI TADQIQ ETISHNING IJTIMOIIY-FALSAFIY HAMDA METODOLOGIK MASALALARI	84-88
<i>Mamadaliyev Husanboy Yigitali o'g'li</i> MAHALLA RIVOJLANISHINING YOSH AVLOD TARBIYASIDAGI ROLI.....	89-92

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Narzikulova Rayhona</i> HUMOUR AS COGNITIVE–PRAGMATIC SCRIPT OPPOSITION: AN INTEGRATIVE LINGUISTIC MODEL.....	93-98
<i>Hasanova Gulhida Abdulaziz qizi</i> O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA HARAKAT FE'LLAR MUAMMOSI	99-108
<i>Yakubova Nilufar Egamberganovna</i> ESKI O'ZBEK TILIDAGI AYRIM ARABCHA IZOFALI BIRIKMALARNING LEKSIKALIZATSIYASI	109-114
<i>Asqarova Zulayxo Yangiboyevna</i> XORAZM TARIXNAVISLIGIDA “TO'YNOMA” AN'ANASI: SHAKLLANISHI VA KOMPOZITSION TUZILISHI	115-120

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Shagilova Gulxatisha Koptleuovna</i> SOG'LIQNI SAQLASH TUSHUNCHASINING KONSTITUTSIYAVIY-HUQUQIY MAZMUNI.....	121-125
<i>Komilov Lazizjon Zokirjon o'g'li</i> O'QOTAR QUROLNI QO'LLASH HUQUQIDA ZARARNI MINIMIZATSIYA QILISH BO'YICHA KOREYA AMALIYOTI.....	126-133
<i>Uzbekova Dilshoda Tulkinovna</i> DAVLAT XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISH — KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHNING SAMARALI VOSITASI SIFATIDA	134-137
<i>Suyunova Iroda</i> APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LAWMAKING AND PRIVATE LAW....	138-146
<i>Максудов Хушнур Хуршедович</i> ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ПРОКУРОРСКОГО НАДЗОРА ЗА ИСПОЛНЕНИЕМ ЗАКОНОВ ОРГАНАМИ СЛЕДСТВИЯ В БОРЬБЕ С НЕЗАКОННЫМ ОБОРОТОМ НАРКОТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ.....	147-153
<i>Urinboyeva Muxlisa Ma'rufovna</i> SUN'IY INTELLEKT TUSHUNCHASI VA UNING HUQUQ TIZIMIDA QO'LLANILISHIGA OID NAZARIY YONDASHUVLAR.....	154-158
<i>Ochilov Aziz Ismatovich</i> MA'MURIY-HUQUQIY NIZO VA OMMAVIY-HUQUQIY NIZOLARNING O'ZARO NISBATINING NAZARIY VA AMALIY AHAMIYATI	159-167

<i>Temirov Madrahim O'lmas o'g'li</i> BOJXONA SOHASIDA SODIR ETILGAN JINOYATLAR YUZASIDAN OLIB QO'YILGAN TOVAR MODDIY BOYLIKLARINING KEYINGI HUQUQIY MAQOMINI BELGILASHDAGI AYRIM MASALALAR VA ULARNING YECHIMLARI.....	168-171
<i>Mashrabov Madorbek</i> AVTOMOBIL YO'LLARINING OMMAVIY MULK SIFATIDA MA'MURIY-HUQUQIY TABIATI.....	172-177
<i>Abdugaffarov Davronbek Dilshod ugli</i> CHOICE OF LAW FOR INTERNATIONAL COMMERCIAL AGENCY AGREEMENTS: BALANCING PARTY AUTONOMY AND AGENT PROTECTION.....	178-183
<i>Kabilov Sardor Asrolovich, Mirzayev Faxritdin Ziyatovich</i> JINOIY JAVOBGARLIKDAN OZOD QILISH VA UNING IJTIMOIIY ZARURATI MASALALARI	184-189
<i>Эгамбердиев Ферузбек Аскаржон угли</i> ФОРМЫ СУДЕБНОГО КОНТРОЛЯ НА ДОСУДЕБНОЙ СТАДИИ УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА.....	190-195
<i>Shermatova Gulruh Akmalovna</i> MAISHIY JINOYAT SODIR ETGAN SHAXSNING KRIMINOLOGIK TAVSIFI	196-201
13.00.00 - PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Qurbonova Dilafroz Toshturdiyevna</i> TEMURIY MALIKALAR MA'NAVIY MEROSI ASOSIDA TALABA-QIZLARNING AXLOQIY QADRIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAZMUNI VA MOHIYATI.....	202-205
<i>Tirkasheva Go'zal Baxramovna</i> XALQ OG'ZAKI IJODI – MILLIY VA UMUMMADANIY KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRUVCHI KOMPLEKS PEDAGOGIK MEKANIZM SIFATIDA	206-213
<i>Ismatov Dilmurod Elmurod o'g'li</i> BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING AXBOROT-PEDAGOGIK KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH METODIKASI VA BOSQICHLARI	214-219
<i>Гулбоева Шохиста Исमत кизи</i> САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ РАБОТА КАК КЛЮЧЕВОЙ РЕСУРС ФОРМИРОВАНИЯ ИНЖЕНЕРНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ТЕХНИЧЕСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ.....	220-224
<i>Qudratov Shahzod Nasim o'g'li</i> RAQAMLI TA'LIM EKOTIZIMINING MOHIYATI VA PEDAGOGIK IMKONIYATLARI.....	225-231
<i>Muhammadiyev Lochin G'ayratovich</i> OLIIY TA'LIM MUASSASALARIDA TARIX O'QITISHDA MULTIMEDIA VOSITALARINING SAMARADORLIGINI ANIQLASH	232-235
<i>Abraeva Rukhsora Shuhratovna</i> USING CORPUS-BASED TOOLS TO ENHANCE GRAMMAR INSTRUCTION FOR MULTILEVEL EXAM TAKERS.....	236-242
<i>Konisbaeva Amina Jenisbaevna</i> INGLIZ TILINI O'QITISHDA A2 DARAJADAGI O'QUVCHILARDA UCHRAYDIGAN TIL TO'SIQLARINING DIDAKTIK OMILLARI.....	243-248

Received: 01 March 2026

Accepted: 15 March 2026

Published: 31 March 2026

Article / Original Paper

DIDACTIC FACTORS OF LANGUAGE BARRIERS AMONG A2-LEVEL STUDENTS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Konisbaeva Amina Jenisbaevna

PhD student of Karakalpak State University

Abstract. This article analyzes the didactic factors of language barriers that arise among A2-level learners during the process of learning English. The research findings indicate that the mismatch between teaching methods and students' proficiency levels, a teacher-centered approach, and the lack of individualized instruction negatively affect students' speaking performance and require the implementation of more effective pedagogical strategies to reduce these barriers.

Keywords: English language, language barriers, didactic factors, A2 level, EFL, communicative competence.

INGLIZ TILINI O'QITISHDA A2 DARAJADAGI O'QUVCHILARDA UCHRAYDIGAN TIL TO'SIQLARINING DIDAKTIK OMILLARI

Konisbaeva Amina Jenisbaevna

Qoraqalpoq Davlat Universiteti tayanch PhD doktoranti

E-mail: aminakonisbaeva@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada A2 darajadagi o'quvchilarda ingliz tilini o'rganish jarayonida yuzaga keladigan til to'siqlarining didaktik omillari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari o'qitish metodlarining darajaga mos kelmasligi, teacher-centered yondashuv hamda individual yondashuv yetishmasligi o'quvchilarning speaking faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishini aniqlaydi va ularni kamaytirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlarni asoslaydi.

Kalit so'zlar: ingliz tili, til to'siqlari, didaktik omillar, A2 daraja, EFL, kommunikativ kompetensiya.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V6SI3Y2026N41>

Kirish. Bugungi kunda ingliz tili xalqaro muloqot, ilm-fan va ta'lim sohasida keng qo'llaniladigan global til sifatida muhim o'rin egallaydi. Dunyoning ko'plab mamlakatlarida ingliz tili chet tili sifatida (EFL) o'qitiladi va o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish asosiy maqsadlardan biri hisoblanadi. Shunga qaramay, ko'plab o'quvchilar boshlang'ich darajadagi grammatik va leksik bilimlarga ega bo'lishlariga qaramay, real nutq vaziyatlarida o'z fikrlarini erkin ifoda etishda qiyinchiliklarga duch keladilar.

Zamonaviy ta'lim tizimida ingliz tilini samarali o'qitish o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish bilan chambarchas bog'liq. Shu sababli o'quvchilarda uchraydigan til to'siqlarini aniqlash va ularni bartaraf etish metodikasini takomillashtirish muhim ilmiy va pedagogik vazifa hisoblanadi.

Til o'rganish jarayonida o'quvchilarning erkin muloqot qilishiga to'sqinlik qiluvchi omillar ko'pincha til to'siqlari sifatida talqin qilinadi. Til to'siqlari faqat lingvistik bilimlarning yetishmasligi bilan emas, balki o'quvchilarning psixologik holati, motivatsiyasi va dars jarayonida qo'llaniladigan didaktik yondashuvlar bilan ham bog'liq bo'ladi. Ayniqsa A2

darajadagi o'quvchilar nutq faoliyatida xatoliklardan qo'rqish, cheklangan lug'at zaxirasi va talaffuzdagi qiyinchiliklar tufayli muloqotda passiv bo'lib qolishlari mumkin.

So'nggi yillarda chet tilini o'rganish jarayonida yuzaga keladigan turli to'siqlar masalasi ko'plab tadqiqotchilar tomonidan faol o'rganilgan bo'lsa-da, A2 darajadagi o'quvchilarda aynan didaktik omillarning ta'siri yetarli darajada tahlil qilinmagan. Shu sababli ushbu tadqiqot A2 darajadagi o'quvchilarda til to'siqlarini yuzaga keltiruvchi didaktik omillarni aniqlashga qaratilgan.

Tadqiqotning asosiy maqsadi – A2 darajadagi o'quvchilarda ingliz tilini o'qitish jarayonida yuzaga keladigan til to'siqlarining asosiy omillarini aniqlash va ularni kamaytirishga qaratilgan samarali pedagogik yondashuvlarni belgilashdir.

Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi shundaki, unda A2 darajadagi o'quvchilarda ingliz tilini o'rganish jarayonida yuzaga keladigan til to'siqlari aynan didaktik omillar nuqtai nazaridan tahlil qilinadi. Shuningdek, Qoraqalpog'iston maktablari misolida o'quvchilarning speaking faoliyatida uchraydigan qiyinchiliklar empirik kuzatuvlar asosida aniqlanib, ularni kamaytirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlar taklif etiladi.

Tadqiqot quyidagi savollarga javob izlaydi:

A2 darajadagi o'quvchilarda ingliz tilini o'rganish jarayonida qanday til to'siqlari uchraydi?

Ushbu til to'siqlarini yuzaga keltiruvchi asosiy didaktik omillar nimalardan iborat?

Ushbu muammolarni kamaytirishda qanday pedagogik yondashuvlar samarali hisoblanadi?

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Til o'rganish jarayonida A2 darajadagi o'quvchilarda uchraydigan til to'siqlari nafaqat lingvistik, balki psixologik va didaktik omillar bilan chambarchas bog'liq. So'nggi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, nutq faoliyati ayniqsa o'quvchilarning grammatik, leksik va talaffuz ko'nikmalari bilan cheklanishi mumkin [1, 7]. Shu bilan birga, o'quvchilarning xato qilishdan qo'rqishi va o'ziga ishonmasligi ularning nutq faoliyatini sezilarli darajada cheklaydi [3, 4].

Olib borilgan tadqiqotlarda speakingdagi qiyinchiliklar lingvistik, affektiv va metodik omillar bilan izohlangan [2]. Tadqiqot natijalariga ko'ra, A2 darajadagi o'quvchilar so'z boyligi va grammatik tuzilmalarni yetarli darajada bilishlariga qaramay, nutqda erkin qo'llay olishmaydi, bu esa didaktik strategiyalarni takomillashtirishni talab qiladi.

Shuningdek, EFL materiallarni moslashtirish va individual yondashuvlar o'quvchilarning nutq faoliyatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi [5, 9]. O'qituvchilarning AKT vositalarini qo'llashdagi qarashlari va tayyorgarligi A2 darajadagi o'quvchilarning speaking ko'nikmalariga bevosita ta'sir qiladi [6]. Shu tariqa, interaktiv mashg'ulotlar va texnologik yondashuvlar didaktik samaradorlikni oshiradi.

EFL (English as foreign language) o'quvchilari duch keladigan to'siqlarni sistematik tahlil qilish natijasida ularni lingvistik, psixologik va motivatsion omillar bilan bog'lash mumkinligi aniqlangan [8]. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, A2 darajadagi o'quvchilarda til to'siqlari yuzaga kelishining asosiy sabablari: nutqdagi xatoliklar, cheklangan lug'at, talaffuz qiyinchiliklari, anxiety va o'qituvchining markazlashgan yondashuvi [1, 4].

Zamonaviy tadqiqotlar AKT vositalari va blended learning yondashuvlarining speaking ko'nikmalarini oshirishdagi ahamiyatini ko'rsatadi [2]. Bu usullar o'quvchilarning psixologik

barqarorligini oshirib, didaktik cheklovlarni kamaytiradi va A2 darajadagi o'quvchilarda til to'siqlarini yengishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Umuman olganda, A2 darajadagi o'quvchilarda til to'siqlari ko'plab omillar bilan izohlanadi: metodik va didaktik muhit. Bu tadqiqotlar asosida samarali pedagogik strategiyalar ishlab chiqish, interaktiv va individual yondashuvlarni qo'llash hamda o'quvchilarning speaking ko'nikmalarini barqarorlashtirish muhimligi ta'kidlanadi. Shunga qaramay, mavjud tadqiqotlarning aksariyatida A2 darajadagi o'quvchilarda til to'siqlarining aynan didaktik omillari yetarli darajada o'rganilmagan. Tadqiqot ushbu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

Mazkur tadqiqot deskriptiv va tahliliy metodlar asosida olib borildi. Tadqiqot Qoraqalpog'iston Respublikasining Nukus shahri va unga yaqin hududlardagi uchta umumta'lim maktabida o'tkazildi.

Tadqiqotda jami 60 nafar A2 darajadagi o'quvchilar ishtirok etdi. Ishtirokchilar 8–9-sinf o'quvchilaridan iborat bo'lib, ularning ingliz tilidagi speaking ko'nikmalari kuzatish va intervyu metodlari orqali o'rganildi.

Tadqiqot davomida quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. Tadqiqot turi

Tadqiqot deskriptiv va tahliliy xarakterga ega bo'lib, EFL (English as a Foreign Language) sohasidagi zamonaviy ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, A2 darajadagi o'quvchilarning nutqdagi qiyinchiliklarini aniqlash hamda didaktik omillarni o'rganishga yo'naltirilgan.

2. Ma'lumotlar manbalari

Tadqiqot quyidagi manbalarga tayangan:

Ilmiy maqolalar va sistematik sharhlar (2023–2025): Ambawani et al. (2025), Attia & Algazo (2025), Ross & Stuckler (2025) va boshqalar;

Metodik qo'llanmalar va o'quv materiallari

Empirik tadqiqot natijalari: speaking ko'nikmalaridagi til to'siqlar, foreign language anxiety va didaktik cheklovlarni aniqlash bo'yicha Qoraqalpog'iston maktablarida olib borilgan kuzatuvlar va intervyular.

3. Tadqiqot metodlari

Tadqiqot bir nechta bosqichlarda amalga oshirildi:

a) Adabiyotlarni tahlil qilish (Literature Review)

So'nggi yillarda chiqqan ilmiy maqolalar, metodik qo'llanmalar va sistematik sharhlar o'rganildi. Bu orqali A2 darajadagi o'quvchilarda til to'siqlarini yuzaga keltiruvchi lingvistik, psixologik va didaktik omillar aniqlangan.

b) Qiyosiy tahlil (Comparative Analysis)

Turli tadqiqot natijalari va kuzatuvlar solishtirildi. Speaking ko'nikmalaridagi cheklangan lug'at, grammatik va talaffuz xatoliklari, foreign language anxiety kabi psixologik qiyinchiliklar o'zaro taqqoslandi va ularning o'quvchilarning nutq faoliyatiga ta'siri aniqlandi.

c) Umumlashtirish va sintez

Kuzatuv metodi – ingliz tili darslarida o'quvchilarning nutq faoliyati kuzatildi va til to'siqlarining asosiy sabablari aniqlanildi.

Intervyu metodi – o'quvchilar va o'qituvchilar bilan suhbatlar o'tkazilib, nutqdagi qiyinchiliklarning psixologik va didaktik omillari o'rganildi.

Olingan ma'lumotlar asosida Qoraqalpog'iston A2 darajadagi o'quvchilarida uchraydigan til to'siqlari tizimli tarzda tavsiflandi. Lingvistik, psixologik va didaktik omillar alohida ajratildi va ularning o'zaro bog'liqligi tahlil qilindi.

4. Tadqiqot chegaralari

Tadqiqot faqat Qoraqalpog'iston Respublikasi maktablaridagi A2 darajadagi o'quvchilar bilan cheklangan. Nutqdagi qiyinchiliklar speaking faoliyati doirasida ko'rib chiqilgan. Asosiy manbalar faqat 2023–2025 yillardagi ilmiy adabiyotlar va metodik qo'llanmalar bilan cheklangan.

5. Tadqiqotning ilmiy ahamiyati

Ushbu tadqiqot nazariy va empirik yondashuvlarni birlashtirgan usul asosida olib borildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – A2 darajadagi o'quvchilarda ingliz tilini o'qitish jarayonida yuzaga keladigan til to'siqlarining didaktik, omillarini aniqlash va ularni kamaytirish uchun samarali pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqishdir.

Mazkur tadqiqot natijalari Qoraqalpog'iston maktablaridagi A2 darajadagi o'quvchilarda til to'siqlarini aniqlash, interaktiv va individual pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqish va qo'llashda nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, o'quvchilarning speaking ko'nikmalarini rivojlantirish va dars jarayonini samarali tashkil etishga yordam beradi.

Muhokama. Tadqiqot natijalari A2 darajadagi o'quvchilarda til to'siqlari bir nechta omillar bilan bog'liqligini ko'rsatdi. Eng muhim omillardan biri cheklangan lug'at boyligi bo'lib, bu natija boshqa tadqiqotlar bilan ham mos keladi. EFL o'quvchilari orasida speakingdagi asosiy muammo aynan cheklangan lug'at va grammatik tuzilmalarni nutqda qo'llay olmaslik ekanligi aniqlangan [7].

Teacher-centered yondashuv nutq mashg'ulotlarining samaradorligini pasaytiradi, interaktiv va kommunikativ metodlar esa o'quvchilarning faolligini oshiradi. Bu natijalar EFL materiallarini moslashtirish va differensial yondashuv o'quvchilar nutqini rivojlantirishga yordam berishini ko'rsatgan tadqiqotlar bilan hamohangdir [5, 9].

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, teacher-centered yondashuv o'quvchilarning nutq faolligini cheklaydi. Bu holat kommunikativ til o'qitish metodikasi tamoyillariga zid hisoblanadi. Shu sababli A2 darajadagi o'quvchilar bilan ishlashda juftlik va guruh ishlari, rol o'yinlari hamda muhokama asosidagi (debat) mashg'ulotlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Shuningdek, AKT vositalaridan foydalanish o'quvchilarning nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita ekanligi aniqlandi.

Natijalar. Qoraqalpog'istondagi A2 darajadagi o'quvchilar bilan olib borilgan kuzatuv va tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki:

Didaktik omillar	Foiz
Teacher-centered yondashuv	40%
Individual yondashuv yetishmasligi	35%
Moslashtirilmagan materiallar	25%

Tadqiqot davomida Qoraqalpog‘iston Respublikasidagi uchta umumta‘lim maktabida tahsil olayotgan 60 nafar A2 darajadagi o‘quvchilarning ingliz tilidagi speaking faoliyati kuzatildi va tahlil qilindi. O‘tkazilgan kuzatuvlar va intervyular natijasida o‘quvchilarda uchraydigan til to‘siqlarining asosiy sabablari aniqlanib, ular didaktik omillar asosida tasniflandi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, A2 darajadagi o‘quvchilarda speaking faoliyatidagi qiyinchiliklarning muhim qismi didaktik omillar bilan bog‘liq. Jumladan, kuzatuv natijalariga ko‘ra, darslarning 40 foizida o‘qitish jarayoni teacher-centered yondashuv asosida tashkil etilgan bo‘lib, bu o‘quvchilarning mustaqil nutq faoliyatini rivojlantirish imkoniyatlarini cheklagan. Bunday holatda o‘quvchilar asosan o‘qituvchi tomonidan berilgan savollarga qisqa javob berish bilan cheklanib qolgan.

Kuzatuv natijalariga ko‘ra, 35 foiz hollarda o‘quvchilarga individual yondashuv yetarli darajada qo‘llanilmagan. Bu esa o‘quvchilarning individual til darajasi va nutq imkoniyatlarini hisobga olgan holda mashg‘ulotlar tashkil etilmasligiga olib kelgan

Shuningdek, 25 foiz o‘quvchilar uchun foydalanilayotgan o‘quv materiallari A2 darajasiga to‘liq mos kelmasligi aniqlangan. Ayrim mashg‘ulotlarda materiallarning murakkabligi o‘quvchilarning nutq faolligini pasaytirgan hamda ularning muloqot jarayonida passiv bo‘lib qolishiga sabab bo‘lgan.

Tadqiqot davomida AKT vositalari qo‘llanilgan darslar ham alohida kuzatildi. Interaktiv texnologiyalar qo‘llanilgan mashg‘ulotlarda o‘quvchilarning nutq faolligi sezilarli darajada oshgani kuzatildi. Bunday darslarda o‘quvchilar guruhli va juftlikdagi mashg‘ulotlarda faolroq ishtirok etib, o‘z fikrlarini erkinroq ifoda etishga harakat qilganlar.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari A2 darajadagi o‘quvchilarda til to‘siqlarining shakllanishida didaktik omillar muhim rol o‘ynashini ko‘rsatdi. Ayniqsa, o‘qitish metodlarining darajaga moslashtirilmaligi, kommunikativ mashg‘ulotlarning yetarli darajada tashkil etilmasligi hamda individual yondashuvning yetishmasligi o‘quvchilarning nutq faoliyatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi aniqlandi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari A2 darajadagi o‘quvchilarda ingliz tilini o‘rganishda til to‘siqlari didaktik omillar bilan bog‘liqligini ko‘rsatdi. Cheklangan lug‘at boyligi, va teacher-centered yondashuv o‘quvchilarning nutq faoliyatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatadigan asosiy omillar hisoblanadi.

Shu sababli ingliz tilini o‘qitishda kommunikativ metodlarni qo‘llash, o‘quv materiallarini darajaga moslashtirish va interaktiv texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Ushbu yondashuvlar o‘quvchilarning nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish hamda til o‘rganish jarayonidagi to‘siqlarni kamaytirishga yordam beradi.

Mazkur tadqiqot natijalari ingliz tilini o‘qitish metodikasini takomillashtirishda, ayniqsa A2 darajadagi o‘quvchilarning speaking ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan samarali pedagogik strategiyalarni ishlab chiqishda muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Kelajakdagi tadqiqotlarda til to‘siqlarini kamaytirishda raqamli texnologiya vositalaridan foydalanish imkoniyatlarini yanada chuqurroq o‘rganish maqsadga muvofiqdir.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Ali, S. W., Bay, I. W., & Nur, F. S. (2025). Barriers to English-speaking proficiency among Indonesian EFL learners. *International Journal of Integrative Sciences*, 4(6), 1185–1194.

2. Ambawani, S., Astarsari, I., & Rukiati, E. (2025). Overcoming barriers to EFL speaking proficiency: A multidimensional analysis. Polije Publishing.
3. Attia, S., & Algazo, M. (2025). Foreign language anxiety in EFL classrooms. *Porta Universorum*, 1(5), 94–98.
4. Fajarina, M., & Sumanto, O. B. T. (2025). Breaking the silence: Understanding the struggles of students in academic speaking courses. *Teaching English as Foreign Language, Literature and Linguistics*, 5(2), 140–147.
5. Hanifa, R., Yusuf, F. N., & Siti Rahimah, Y. (2024). Adapting EFL materials and its influences. *SFL Education Journal*.
6. Moradi, H. (2025). The role of language teachers' perceptions and attitudes in ICT integration in higher education EFL classes in China. *Humanities & Social Sciences Communications*, 12(1), 45–60.
7. Nazri, M. A. (2025). Communication barriers in speaking: Challenges faced by Indonesian EFL learners. *Journal of English Language and Education*, 10(5), 48–61.
8. Ross, B., & Stuckler, D. (2025). Barriers to learning English as a foreign language (EFL) for university students: A systematic review. Keele University.
9. Tajik, O., Noor, S., & Golzar, J. (2024). Differentiated instruction in EFL learning. *International Journal of Language and Education Research*, 6(2), 55–70.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/3 (6) – 2026

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).